

УДК 332.1:330.322:338.486

JEL classification: E22, M31, L83

Наталія БОГДАН

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри туризму і готельного
господарства,
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
Україна
E-mail: Nataliya.Bogdan@kname.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-8176-9721>
<http://www.researcherid.com/rid/F-6335-2019>

Юлія КРАСНОКУТСЬКА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму і готельного
господарства
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
Україна
E-mail: y0506180284@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7241-1237>

© Наталія Богдан, Юлія Краснокутська, 2021

Отримано: 01.11.2021 р.
Прорецензовано: 09.11.2021 р.
Рекомендовано до друку: 16.11.2021 р.
Опубліковано: 16.11.2021 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Наталія Богдан (Україна)
Юлія Краснокутська (Україна)

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТСЬКОЇ ГАЛУЗІ В СИСТЕМІ ЗАВДАНЬ РЕГІОНАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У статті досліджено особливості інвестування в туристичну галузь як інструменту ефективною реалізації туристичного потенціалу регіонів в сучасних умовах. Розроблено підходи до формування концептуальних принципів інвестування в сфері туризму, що містять системність, альтернативність, інвестиційну культуру, адаптивність, комплексність, враховують ризик. Запропоновано методологічні принципи стимулювання інвестиційного забезпечення туристичної галузі, що полягають у залученні нових інвестиційних ресурсів, стимулюванні інвесторів, обґрунтованості інвестиційних рішень, врахування вимог інвесторів, оперативності інвестиційного моніторингу. Розроблено порівняльну характеристику основних напрямків інвестування в туристичну сферу, на основі чого встановлено, що в Україні доцільно задіяти програмно-цільовий підхід до галузевого інвестування.

Мета статті полягає в дослідженні специфіки інвестиційного забезпечення туристичної галузі стосовно українських реалій, а також розроблення напрямків інвестування в галузь на регіональному рівні.

Метод (методологія) дослідження включає загальнонаукові методи – елементи теорії логіки; методи теоретичного узагальнення та абстрактно-логічний; методи порівняння та групування; метод класифікації.

Результати. В результаті проведеного дослідження отримано елементи наукової новизни, що полягають у наступному: розроблено підходи до формування концептуальних принципів інвестування в сфері туризму, що містять системність, альтернативність, інвестиційну культуру, адаптивність, комплексність, враховують ризик; запропоновано методологічні принципи стимулювання інвестиційного забезпечення туристської галузі, що полягають у залученні нових інвестиційних ресурсів, стимулюванні інвесторів, обґрунтованості інвестиційних рішень, врахування вимог інвесторів, оперативністю інвестиційного моніторингу; розроблено порівняльну характеристику основних напрямків інвестування в туристичну сферу, на основі чого встановлено, що в Україні доцільно задіяти програмно-цільовий підхід до галузевого інвестування.

Отже, практична значущість проведеного дослідження полягає в розробці рекомендацій для забезпечення процесів інвестування в туристську галузь на регіональному рівні, що являють собою інструмент регіонального маркетингу та сприятимуть формуванню конкурентних переваг туристської галузі за рахунок підвищення інвестиційної привабливості туризму в регіоні.

Богдан Н., Краснокутська Ю. Інвестиційне забезпечення розвитку туристської галузі в системі завдань регіонального маркетингу. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 3. С. 7-15.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.03.007>

Ключові слова: інвестування; туристська галузь; інвестиційна привабливість; регіональний маркетинг; програмно-цільовий підхід.

UDC 332.1:330.322:338.486

JEL classification: E22, M31, L83

Nataliia BOGDAN*Doctor of Science (Economics),**Associate Professor,**Professor of the Department of Tourism and Hospitality,**O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine***E-mail: Nataliya.Bogdan@kname.edu.ua****<https://orcid.org/0000-0002-8176-9721>****<http://www.researcherid.com/rid/F-6335-2019>****Luliya KRASNOKUTSKA***PhD in Economics,**Associate Professor,**Department of Tourism and Hospitality,**O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine***E-mail: y0506180284@gmail.com****<https://orcid.org/0000-0001-7241-1237>**

© Nataliia Bogdan, Luliya Krasnokutska, 2021

Received: 01.11.2021

Revised: 09.11.2021

Accepted: 16.11.2021

Online publication date: 16.11.2021

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Nataliia Bogdan (Ukraine)
Luliya Krasnokutska (Ukraine)

INVESTMENT SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF THE TOURIST INDUSTRY IN THE SYSTEM OF TASKS OF THE REGIONAL MARKETING

ABSTRACT

Introduction. The article examines the features of investing in the tourism industry as a tool for effective implementation of the tourism potential of regions in modern conditions. Approaches to the formation of conceptual principles of investment in the field of tourism have been developed, which include systemicity, alternativeness, investment culture, adaptability, complexity, risk-taking. Methodological principles of stimulating investment support of the tourism industry are proposed, which consist in attracting new investment resources, stimulating investors, soundness of investment decisions, taking into account the requirements of investors, efficiency of investment monitoring. A comparative description of the main areas of investment in the tourism sector has been developed, based on which it is established that in Ukraine it is advisable to use a program-targeted approach to sectoral investment.

The purpose of the article is to study the specifics of investment in the tourism industry in relation to Ukrainian realities, as well as to develop areas of investment in the industry at the regional level.

The method (methodology) of research includes general scientific methods – elements of the theory of logic; methods of theoretical generalization and abstract-logical; methods of comparison and grouping; classification method.

Results. As a result of the study, elements of scientific novelty were obtained, which are as follows: developed approaches to the formation of conceptual principles of investment in tourism, containing system, alternative, investment culture, adaptability, complexity, take into account risk; methodological principles of stimulating investment support of the tourism industry are proposed, which consist in attracting new investment resources, stimulating investors, validity of investment decisions, taking into account the requirements of investors, efficiency of investment monitoring; developed a comparative description of the main areas of investment in the tourism sector, based on which it was established that in Ukraine it is advisable to use a program-targeted approach to sectoral investment.

Thus, the practical significance of the study is to develop recommendations for investment processes in the tourism industry at the regional level, which are a tool of regional marketing and promote the competitive advantage of the tourism industry by increasing the investment attractiveness of tourism in the region.

Bogdan, N., & Krasnokutska, I. (2021). Investment support for the development of the tourist industry in the system of tasks of the regional marketing. *Economic analysis*, 31 (3), 7-15.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.03.007>

Keywords: investing; tourism industry; investment attractiveness; regional marketing; program-target approach.

Вступ

Досягнення високого рівня соціально-економічного розвитку в Україні неможливе без формування та реалізації дієвої структурно-інвестиційної політики перебудови економіки з метою створення сприятливого інвестиційного клімату. Вирішення цих завдань нерозривно пов'язане із здійсненням значних інвестиційних витрат на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Значимість вирішення зазначеної проблеми для економіки регіонів, недостатній рівень розвитку науково-методичної бази, що забезпечує прийняття інвестиційних рішень різними рівнями системи управління регіональної туристської сфери при забезпеченні її функціонування, а також нерозробленість ряду її теоретичних та практичних аспектів і визначають актуальність даного дослідження.

Проблематика організації інвестування галузей економіки представлена в роботах таких фахівців як Азар В. І. [1], Балабанов І. Т. [2], Біржаков К. М., Дітхелм Г., Долішній М. І. [3], Жуков М. А., Ковальов В. В., Макаров С. Ю., Сапрунов В., Татарінова А. А., Флетчер Д., Фостер Дж., Хорнгрен Ч. Т. і інших.

Окремі питання інвестування туристичного потенціалу та розвитку туризму розглядалися в роботах Біржакова М. Б., Бойченко Ф. А. [4], Власової Т. І., Коропової Г. В., Квартальнова В. А., Любіцевої О. О. [5], Ткаченко Т. І. [6], Школа І. М. [7], Усискіна Г. С., Холловей Дж. К. [8].

У роботах перерахованих авторів досліджуються концептуальні основи і історичний досвід функціонування сфери туризму, методи і форми туристської діяльності, пошуку нових напрямків її розвитку, формування ринку туристичних послуг тощо.

Разом з тим, низка теоретичних і методологічних аспектів активізації інвестиційних процесів в туризмі недостатньо освітлена, особливо в плані формування ефективного організаційно-економічного механізму інвестування, вдосконалення інструментарію управління інвестиціями, механізму залучення інвестиційних ресурсів в умовах розвитку інтеграційних процесів, інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації інвестиційних проектів.

Мета статті

Мета статті полягає в дослідженні специфіки інвестиційного забезпечення туристської галузі стосовно українських реалій, а також розроблення напрямів інвестування в туристську галузь на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Необхідно відзначити, що в Україні розвиток регіонального туризму помітно відстає від реальних можливостей, які визначаються унікальними для кожного регіону природно-географічними умовами, наявністю індивідуальних історичних і національних рис, великої кількості історичних і культурних пам'яток, що користуються все зростаючим інтересом серед населення України та інших країн. Однак ресурсні можливості регіонів для цілей туристської діяльності (туристський потенціал регіонів) в даний час використовуються недостатньо, перш за все, за причиною слабо розвиненої туристської інфраструктури.

Ефективній реалізації туристичного потенціалу регіонів в сучасних умовах перешкоджає дія цілого ряду невирішених проблем і складнощів організаційного, нормативно-правового, науково-технічного, виробничого і фінансового характеру, а саме: недостатній розвиток туристичної інфраструктури, зокрема, недостатній рівень розвитку готельного комплексу, а також відносно слабкий (у порівнянні зі світовим) рівень розвитку комплексу послуг, що надаються закордонним і вітчизняним туристам регіональними транспортними системами: залізничної, морської, річкової, авіаційної та автомобільної та незадовільний стан великої кількості об'єктів, які є центрами тяжіння туристських потоків [9].

Таким чином, з позицій цілепокладання, максимальна реалізація туристського потенціалу на регіональному рівні вимагає активізації найважливішого на сьогодні інвестиційного аспекту здійснення туристської діяльності. Активне залучення інвестицій сприятиме розвитку інфраструктури туристичної індустрії на регіональному рівні. Однак необхідно враховувати нерівномірний рівень розвитку регіональних економік, крім того, регіональна індустрія туризму настільки складна і багатогранна, що вимагає застосування найрізноманітніших інформаційних технологій, починаючи від розробки спеціалізованих програмних засобів, що забезпечують автоматизацію роботи окремої туристської фірми або готелю, до використання глобальних комп'ютерних мереж.

Механізм інвестування на регіональному рівні надано на рис. 1.

Ефективне функціонування туристської галузі сьогодні можливе тільки з використанням інформаційних систем і мереж локального, корпоративного і глобального масштабу. У зв'язку з цим необхідно надання істотних преференцій для розвитку кредитування інвестицій для

впровадження сучасних інформаційних технологій в туристичний бізнес.

Найважливіша і обов'язкова умова здійснення інвестиційної діяльності на рівні регіону – науково обґрунтоване визначення потреб в інвестиційних ресурсах, необхідних для реалізації туристичного потенціалу з урахуванням її специфіки, формування і приведення в дію відповідних організаційно-економічних механізмів, що стимулюють інвестиційну діяльність в об'єкти інфраструктури

індустрії туризму. Також найважливішого значення набувають аналіз і синтез ресурсного забезпечення туристичної діяльності в територіальних утвореннях і на основі цього розробка відповідних методичних рекомендацій, визначення підходів до поліпшення інвестиційного клімату при реалізації проектів розвитку територіального туризму з урахуванням стану і тенденцій його розвитку [10].

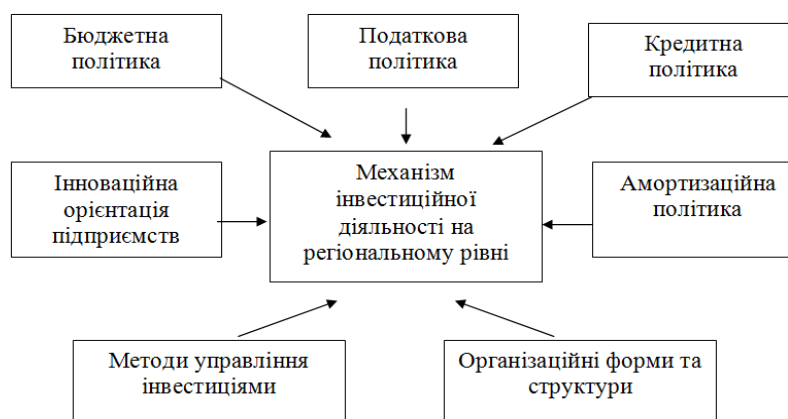

Рис. 1. Механізм інвестування на регіональному рівні

Розроблено авторами за [4; 10].

Крім цього, результативність функціонування системи управління інвестуванням в сфері туризму може бути значно збільшена за рахунок державних інвестиційних інструментів підтримки туристських програм, пільгового кредитування господарюючих суб'єктів, забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості об'єктів туризму для іноземних і вітчизняних інвесторів, сприяння накопиченню коштів дрібних вкладників фінансово-кредитними установами, інституціональними інвесторами [9].

Важливою умовою створення ефективно функціонуючої системи управління інвестиційними процесами в туристичній галузі виступає підвищення наукової обґрунтованості управлінських рішень в області інвестування, забезпечення взаємодії таких основних елементів системи управління, як принципи, методи, функції управління, інструментарій (рис. 2).

Низька інвестиційна активність має серйозні внутрішні причини, що роблять неефективними інвестиції у виробничій сфері. Для забезпечення ефективності інвестиційної діяльності необхідно активізувати фінансові ресурси підприємств, забезпечити цільове використання наявних інвестиційних ресурсів, створити адекватну ринковому господарству законодавчу базу,

розробити поетапну систему державного протекціонізму, спрямовану на підтримку і розвиток виробництва з високими технологіями, що забезпечують конкурентоспроможність вітчизняної продукції на світовому ринку.

На рис. 3 надано аспекти, на яких базується управління інвестиційним забезпеченням туристської діяльності.

Сутнісну і функціональну єдність цих аспектів детермінує необхідність комплексного аналізу і синтезу проблем стимулювання інвестиційної активності, методичних принципів формування адекватних стратегічних інвестиційних рішень з управління інвестиційними проектами виробництва турпродуктів, розробки інвестиційної стратегії і тактики відповідно до специфіки регіональної туристською діяльності, а також пошуку нових підходів до управління інвестиційним потенціалом туристських підприємств в умовах жорсткої конкуренції на ринку туристичних послуг і динамічного зміни попиту на регіональний турпродукт [11].

На рис. 4 надано принципи стимулювання інвестиційного забезпечення туристської галузі.

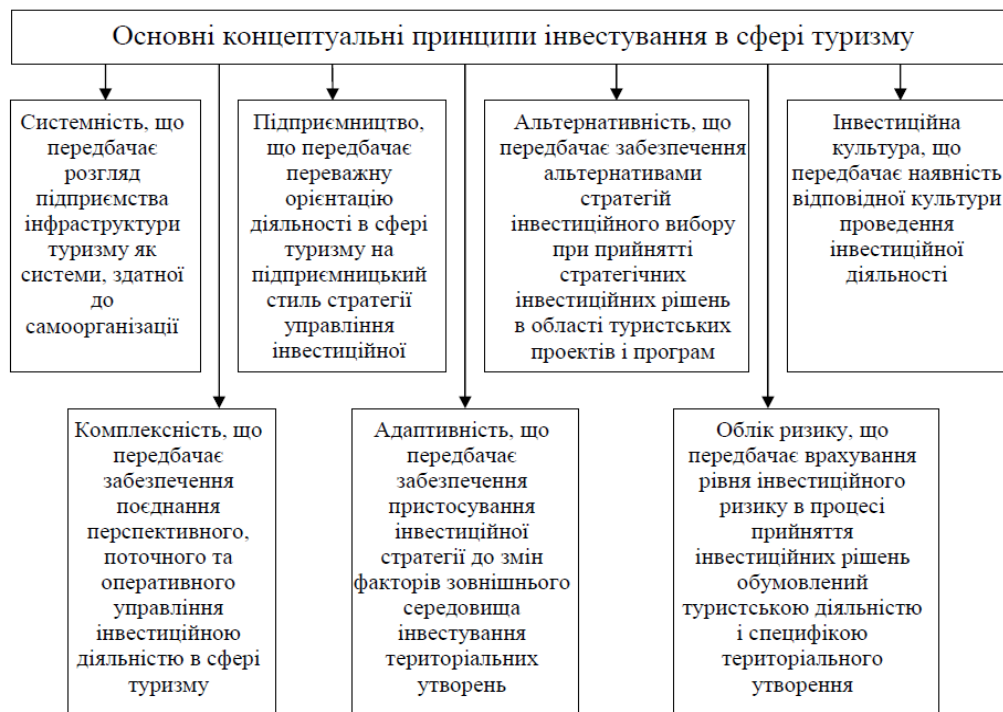

Рис. 2. Основні концептуальні принципи інвестування в сфері туризму

Розроблено авторами.

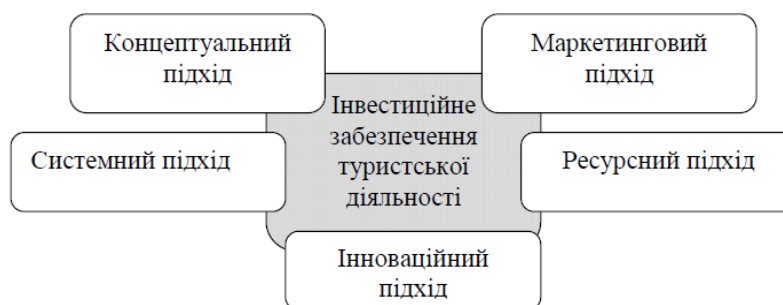

Рис. 3. Концептуальні підходи, на яких ґрунтується управління інвестиційним забезпеченням туристської діяльності

Розроблено авторами.

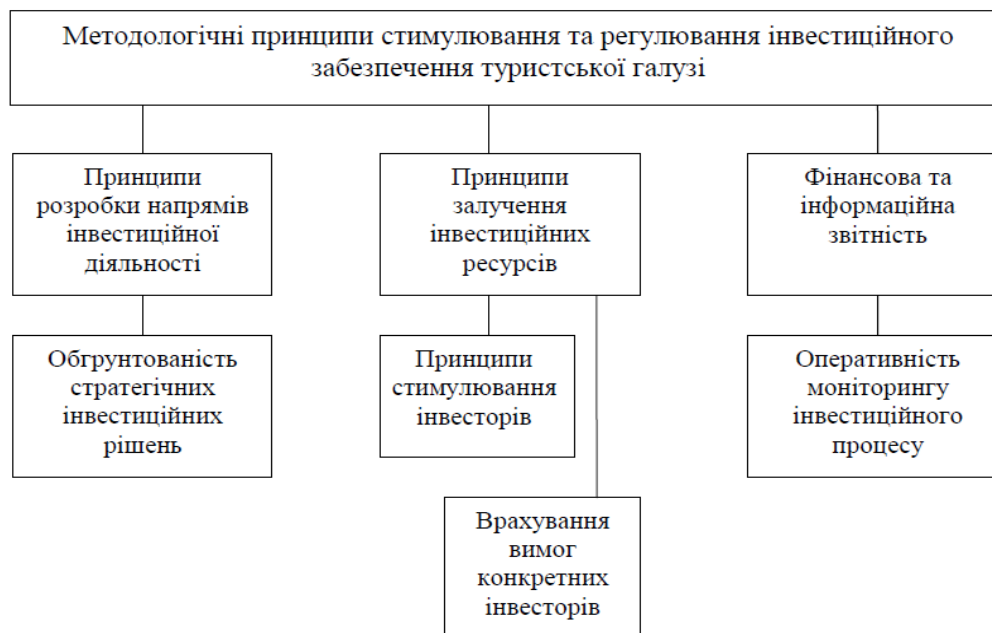

Рис. 4. Методологічні принципи стимулювання інвестиційного забезпечення туристської галузі

Розроблено авторами.

В Україні розвиток регіонального туризму помітно відстає від реальних можливостей, які визначаються унікальними для кожного регіону природно-географічними умовами, наявністю індивідуальних історичних і національних рис, великою кількістю історичних і культурних

пам'яток, що користуються все зростаючим інтересом серед населення України та інших країн. У кожному регіоні діє низка факторів, частина з яких є загальними для всіх регіонів, а частина має регіональні властивості та особливу територіальну специфіку (табл. 1).

Таблиця 1. Фактори впливу на інвестиційну привабливість об'єктів туристичної сфери

Стимулюючі фактори	Стримуючі фактори
Достатньо тривалий період експлуатації	Як правило, необхідне створення об'єкта з «нуля» або значна реконструкція
Швидка окупність об'єктів (за виключенням крупних проектів)	Доходність від вкладів в туризм нижче, ніж в інші галузі економіки (нерухомість і т. д.)
Низький поріг входу на ринок (не вимагає значного обсягу інвестицій)	Необхідність залучення значного обсягу коштів на розвиток інфраструктури
Наявність можливостей для розширення підприємства у випадку успішної його роботи	Складність реєстрації об'єктів нерухомості, необхідність значної кількості різних погоджень, бюрократичні бар'єри
Сприяння державних, регіональних і місцевих органів влади	Недостатнє податкове стимулювання інвестиційних проектів в туристичній сфері
Унікальність багатьох туристичних об'єктів	Залежність від зниження турпотoku внаслідок політичних ризиків, змін законодавства, зростання тарифів на монополістичних ринках (підвищення вартості квитків на залізний транспорт і авіасполучення, цін на енергоносії)

Узагальнено авторами за [3; 8; 9].

Скорочення інвестицій в туристично-рекреаційний комплекс, що відбувалося останніми роками через недостатність ресурсів, низьку рентабельність вкладеного капіталу та високий рівень ризику, призвели до порушення технологій

обслуговування туристично-рекреаційного комплексу, зростанню кількості зношеного та морально застарілого обладнання, зниження фондоддачі і як наслідок, зниження якості наданих послуг туристично-рекреаційного

комплексу, погіршення фінансового становища підприємств туристично-рекреаційного комплексу [12]. У цьому зв'язку розвиток і вдосконалення інвестиційної політики в галузі туризму має сприяти піднесенню та розширенню діючих туристично-рекреаційних комплексів, радикальної модернізації та реконструкції підприємств туристично-рекреаційного комплексу з метою підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів, досягнення ринкової стійкості та фінансової стабільності підприємств туризму, тобто успішному подоланню кризових явищ.

Аналіз українського досвіду залучення інвестицій в туризм показав, що основними джерелами інвестицій є кошти державного і регіональних бюджетів. Перспективним джерелом інвестицій можуть стати фінансові ресурси крупних компаній і фінансово-промислових груп. В той же час, у сучасній економічній ситуації через наслідки

світової фінансової кризи спостерігається скорочення можливостей таких компаній. Участь у міжнародних програмах і грантах носить, в основному, локальний характер і не зможе вирішити всі проблеми в туризмі. Тому з-поміж найбільш ефективних шляхів підвищення інвестиційної активності в туристичній галузі регіону можна виділити регіональні програми, залучення готельних ланцюгів і створення особливих економічних зон туристично-рекреаційного типу [13].

Розвиток туризму вимагає розробки різних шляхів залучення інвестицій до туристичної сфери. На практиці це завдання може вирішуватися за допомогою низки напрямків: створення особливої економічної зони, розробка проектів комплексного освоєння території, розробка планів розвитку готельних мереж, регіональні цільові програми, стратегії, плани (табл. 2).

Таблиця 2. Порівняльна характеристика основних напрямків інвестування в туристичну сферу

Напрямки	Переваги	Недоліки
Комплексне освоєння території (КОТ)	Можливість освоєння нових територій в депресивних районах. Розвиток підприємств різних галузей економіки, забезпечення зайнятості населення	Освоєння території з «нуля», необхідність наявності стратегічного інвестора, який володіє значним обсягом фінансових ресурсів
Розробка регіональних цільових програм, стратегій	Детальна розробка територій – потенційних дестинацій. Наявність інформації про стан об'єктів туристичної конкретної території	Діє лише в рамках конкретної території чи регіону. Можливість фінансування напряму залежить від рівня економічного розвитку і інвестиційної привабливості регіону
Створення особливої економічної зони туристичного типу	Залучення значних обсягів державних та регіональних коштів на розвиток туристичного об'єкту	Освоєння території з «нуля», необхідною є подача заявки на ОЕЗ. Жорсткий конкурсний відбір
Залучення готельних мереж	Впровадження міжнародних стандартів обслуговування туристів сприяє розвитку сервісу цілої низки супутніх галузей (транспорт, громадське харчування)	Зацікавленість в територіях, які мають діючі туроб'єкти з достатньо високим рівнем відвідування. Неготовність брати участь у розвитку з «нульового» циклу

Розроблено авторами.

Кожен з зазначених шляхів, як засвідчує практика, уже використовується в регіонах України. При цьому всі напрямки, що сприяють підвищенню інвестиційної активності, мають як свої переваги, так і недоліки. Вибір того чи іншого шляху залучення інвестицій в туризм залежить від впливу різних зовнішніх і внутрішніх факторів та рівня розвитку території.

За результатами аналізу наукових публікацій з проблематики інвестиційного забезпечення туристської галузі на регіональному рівні встановлено, що в Україні доцільно задіяти програмно-цільовий підхід до галузевого інвестування. Програмно-цільове планування

побудоване за логічною схемою «цілі – шляхи – засоби – кошти», тобто, спочатку визначаються цілі, потім визначаються шляхи їх реалізації, далі – більш деталізовані засоби і кошти (фінансові ресурси).

Програма інвестування за програмно-цільовим підходом містить систему підпорядкованих за термінами, ресурсами і виконавцями соціально-економічних, організаційно-господарських і інших заходів, які забезпечують досягнення поставленої цілі та вирішення завдань найбільш ефективними шляхами і в установлені терміни.

Отже, цільова програма розвитку туризму являє собою пов'язаний за ресурсами, виконавцями і

строками реалізації комплекс науково-дослідних, виробничих, соціальних, економічних, екологічних, організаційних, нормативно-правових і інших заходів, які забезпечують ефективне вирішення основних задач розвитку туризму в регіоні. Вона є одним із інструментів управління сферою туризму, способом концентрації ресурсів для вирішення актуальних проблем розвитку туризму в країні і регіоні [14].

Цільові програми слугують ефективним інструментом залучення інвестицій в галузь, оскільки створюють основу для формування інвестиційної платформи та інвестиційного портфелю. Фінансування з боку регіону чи держави робіт зі створення об'єктів туристичної інфраструктури, забезпечення перспективних туристичних районів транспортними і інженерними комунікаціями, встановлення сприятливого економічного режиму роботи, є важливими факторами для залучення інвестицій в туристську галузь.

Концептуальний підхід до управління інвестиційною діяльністю в туризмі з позицій регіонального маркетингу покликаний забезпечити формування конкурентоспроможних стратегії і тактики інвестиційних процесів за результатами проведених маркетингових досліджень. В інвестиційній стратегії розвитку туристичної індустрії визначаються пріоритети напрямків туристської діяльності і форми інвестицій, джерела і характер формування інвестиційних ресурсів, а також послідовність етапів реалізації системи цілей, яка визначає межі можливостей інвестиційної активності туристських підприємств в перспективному періоді.

Отже, реалізація принципу маркетингової орієнтації і використання маркетингового інструментарію як складових регіонального маркетингу надають процесу управління інвестиційним забезпеченням туристської галузі гнучкість і адаптивність, що особливо необхідні в період економічної нестабільності, це дозволяє сформулювати концептуальні напрямки

інвестиційного забезпечення туристської галузі, яка враховує передусім провідні положення ресурсного підходу до процесу інвестування і кардинально змінює зміст стратегічного інвестиційного планування в туристській індустрії.

Висновки

В ході проведеного дослідження обґрунтовано необхідність активізації інвестування в туристську галузь як інструменту ефективної реалізації туристичного потенціалу регіонів в сучасних умовах. Розроблено підходи до формування концептуальних принципів інвестування в сфері туризму, що містять системність, альтернативність, інвестиційну культуру, адаптивність, комплексність, облік ризику. Запропоновано методологічні принципи стимулювання інвестиційного забезпечення туристської галузі, що полягають у залученні нових інвестиційних ресурсів, стимулюванні інвесторів, обґрунтованості інвестиційних рішень, врахування вимог інвесторів, оперативності інвестиційного моніторингу.

В Україні розвиток регіонального туризму помітно відстає від реальних можливостей, які визначаються унікальними для кожного регіону умовами. З урахуванням цього, систематизовано фактори впливу на інвестиційні процеси в регіональному вимірі. Розроблено порівняльну характеристику основних напрямків інвестування в туристичну сферу, на основі чого встановлено, що в Україні доцільно задіяти програмно-цільовий підхід до галузевого інвестування.

З урахуванням зазначеного вище, варто відзначити, що концептуальний підхід до управління інвестиційною діяльністю в туризмі на регіональному рівні являє собою інструмент регіонального маркетингу та сприятиме формуванню конкурентних переваг туристської галузі за рахунок активізації процесів інвестування та підвищення інвестиційної привабливості туризму в регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азар В. И. Экономика и организация международного туризма. Москва: Экономика, 2008. 321 с.
2. Алабанов И. Т. Экономика туризма: учебное пособие Москва: Финансы и статистика, 2003. 176 с.
3. Бойченко Ф. А. Стратегія розвитку індустрії туризму в економіці регіону: автореф. дисс. канд. екон. наук: 08.00.05. М., 2007.
4. Долішній М. І. Регіональна політика інвестиційно-інноваційного розвитку. *Зовнішньоекономічний кур'єр*. 2003. №1. С. 16-19.
5. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) Київ: Альтерпрес.
6. Рега М. Г. Туристичний бізнес в економічному просторі України. *Теоретичні та прикладні питання економіки*: [зб. наукових праць]. Київ, 2009. № 19. С. 299-303.
7. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. Київ: КНТЕУ, 2006. 537 с.
8. Холловой Дж. К. Туристический маркетинг / Пер. с англ. Киев: Знание, 2008. 575 с.

9. Школа І. М., Ореховська Т. М. Розвиток туристичного бізнесу регіону: монографія. Чернівці: Книга-XXI, 2007. 292 с.
10. Пойда-Носик Н., Бачо Р., Січка І. Інвестиції в туристично-рекреаційну галузь України: теорія та практика регулювання: монографія. Ужгород: ФОП Бреза А.Е., 2014. 208 с.
11. Бережна І. В. Регіональна політика та механізми її реалізації: монографія. Київ: Наук. Думка. 2003. 500 с.
12. Бондаренко М. П. Туристичний сектор економіки України: реалії та перспективи. *Економіка і прогнозування*. 2011. № 1. С. 104-119.
13. Леонт'єва Ю. Ю. Формування та реалізація стратегії розвитку регіональної туристичної дестинації: Автореф. дис. ... канд. екон. наук. Харків, 2010. 24 с.
14. Богдан Н. М., Кравець О. М., Соколенко А. С. Управління інвестиційним забезпеченням розвитку підприємств туристського та готельного бізнесу на регіональному рівні. *Бізнес-інформ*. 2020. № 5.
15. Смал В., Смал І. Туризм і сталий розвиток. *Вісник Львівського університету. Серія географічна*. 2005. № 32. С. 163-173.

REFERENCES

1. Azar, V. Y. (2008). *Ekonomika i orhanizatsiya mezhdunarodnoho turizma*. Moscow: Ekonomika [in Russian].
2. Alabanov, Y. T. (2003). *Ekonomika turizma*. Moscow: Finansy i statistika [in Russian].
3. Boychenko, F. A. (2007). *Stratehiya rozvytku industriyi turizmu v ekonomitsi rehionu*: avtoref. dys. kand. ekon. nauk: 08.00.05. [in Ukrainian]
4. Dolishniy, M. I. (2003). Rehionalna polityka investytsiyno-innovatsiynoho rozvytku. *Zovnishn'oekonomichnyy kuryer*, 1, 16-19 [in Ukrainian].
5. Lyubitseva, O. O. (n.d.). *Rynok turystychnykh posluh (heoprostorovi aspekty)*. Kyiv: Alterpres [in Ukrainian].
6. Reha, M. H. (2009). Turystychnyy biznes v ekonomichnomu prostori Ukrayiny. *Teoretychni ta prykladni pytannya ekonomiky*, 19, 299-303 [in Ukrainian].
7. Tkachenko, T. I. (2006). *Stalyy rozvytok turizmu: teoriya, metodolohiya, realiyi biznesu*. Kyiv: KNTEU [in Ukrainian].
8. Khollovey, Dzh. K. (2008). *Turisticheskiy marketinh*. Kyev: Znanye [in Russian].
9. Shkola, I. M., & Orekhovska, T. M. (2007). *Rozvytok turystychnoho biznesu rehionu*: monohrafiya. Chernivtsi: Knyha-XXI [in Ukrainian].
10. Poyda-Nosyk N., Bacho, R., & Sichka, I. (2014). *Investytsiyi v turystychno-rekreatsiynu haluz' Ukrayiny: teoriya ta praktyka rehulyuvannya*. Uzhhorod: FOP Breza A.E [in Ukrainian].
11. Berezhna, I. V. (2003). *Rehional'na polityka ta mekhanizmy yiyi realizatsiyi*. Kyiv: Nauk. Dumka [in Ukrainian].
12. Bondarenko, M. P. (2011). Turystychnyy sektor ekonomiky Ukrayiny: realiyi ta perspektyvy. *Ekonomika i prohnozuvannya*, 1, 104-119 [in Ukrainian].
13. Leontyeva, Yu. Yu. (2010). Formuvannya ta realizatsiya stratehiyi rozvytku rehionalnoyi turystychnoyi destynatsiyi: Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk. Kharkiv [in Ukrainian].
14. Bohdan, N. M., Kravets, O. M., & Sokolenko, A. S. (2020). Upravlinnya investytsiynym zabezpechennym rozvytku pidpryemstv turystskoho ta hotel'noho biznesu na rehional'nomu rivni. *Biznes-inform*, 5 [in Ukrainian].
15. Smal, V., & Smal, I. (2005). Turyzm i stalyy rozvytok. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya heohrafichna*, 32, 163-173 [in Ukrainian].